

1841

**Спеціальний
випуск № 2
2013**

Засновник – Національний медичний університет імені О.О. Богомольця МОЗ України

Періодичність виходу
4 рази на рік.

Журнал внесено до переліку

фахових видань з медичних наук (постанова Президії ВАК України

№1-05/8 від 22.12.2010 р.)
Реєстраційне свідоцтво
КВ № 17028-5798ПР.

Рекомендовано Вченою Радою НМУ імені О.О. Богомольця, м. Київ (протокол № 4 від 15 лютого 2013 р.)

Усі права стосовно опублікованих статей залишено за редакцією. Відповідальність за добір та викладення фактів у статтях несуть автори, а за зміст рекламних матеріалів – рекламодавці. Передрук можливий за згоди редакції та з посиланням на джерело.

До друку приймаються наукові матеріали, які відповідають вимогам до публікації в даному виданні.

Видавець

ТОВ "Видавництво "КІМ"
Свідоцтво ДК № 2888
від 03.07.2007 р.

Підписано до друку
28.03.2013 р.
Формат 60x84/8
Друк офсетний.
Папір офсетний

Тираж 500. Зам. № 010-13.

Адреса

для кореспонденції:
Редакція Українського науково-медичного молодіжного журналу, науковий відділ, бул. Т. Шевченка, 13, м. Київ, 01601

Телефон: (044) 234-60-63
Факс: (044) 234-69-75
E-mail: tmv_nmu@ukr.net

© Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, 2013

ISSN 1996-353X

Міністерство охорони здоров'я України
Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

НАУКОВО-ПРАКТИЧНЕ ВИДАННЯ

УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-МЕДИЧНИЙ МОЛОДІЖНИЙ ЖУРНАЛ

Видається за наукової підтримки Національної академії наук України та Національної академії медичних наук України
Представлений в Ulrich's International Periodicals Directory

ГОЛОВА РЕДАКЦІЙНОЇ РАДИ ТА ШЕФ-РЕДАКТОР:

Москаленко В.Ф. – ректор Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, віце-президент НАМН України, академік НАМН України, член-кореспондент НАПН України, професор

ЗАСТУПНИКИ ГОЛОВИ РЕДАКЦІЙНОЇ РАДИ:

Антоненко М.Ю.   **Нетяженко В.З.**   **Цехмістер Я.В.**   **Яворовський О.П.**

Головний редактор: Ковальчук О.І.

Заступники головного редактора: Волосовець А.О., Мороз В.В., Рибачук А.В.

Відповідальний секретар: Антоненко О.В.

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ РАДИ:

Амосова К.М.
Бардов В.Г.
Благодаров В.М.
Боднар П.М.
Булах І.Є.
Васильєва І.В.
Венціківський Б.М.
Волосовець О.П.
Голубовська О.А.
Грузєва Т.С.
Дронов О.І.

Захараш М.П.
Крамарьов С.О.
Кричевська О.Я.
Лизогуб В.Г.
Майданник В.Г.
Максименко С.Д.
Маланчук В.О.
Михайличенко Б.В.
Мішалов В.Г.
Музиченко П.Ф.

Науменко О.М.
Неспрядько В.П.
Ніженковська І.В.
Омельчук С.Т.
Петренко В.І.
Романенко О.В.
Соколова Л.І.
Степаненко В.І.
Сятиня М.Л.
Тяжка О.В.

Фомін П.Д.
Хайтович М.В.
Цимбалюк В.І.
Чайковський Ю.Б.
Чалий О.В.
Чекман І.С.
Черкасов В.Г.
Широбоков В.П.
Щепотін І.Б.
Яременко О.Б.

ПОЧЕСНІ ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ РАДИ:

Біловол О.М.
Богатирьова Р.В.
Бутенко Г.М.
Гринь В.К.
Запорожан В.М.
Книшов Г.В.
Кремень В.Г.

Кундієв Ю.І.
Міхньов В.А.
Мойбенко О.О.
Мороз В.М.
Розенфельд Л.Г.
Сердюк А.М.
Єпископ Іларій
(Шишковський Е.С.)

Чазов Є.І. (Російська Федерація)
Joanna Chorostowska-Wynimko (Польща)
Robert A Freitas Jr. (США)
Kowalski Janusz (Польща)
Lotti Torello (Італія)
Joseph L. Pace (Мальта)
Tsankov Nikolai (Болгарія)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Благая А.В.
Божук Б.С.
Болтянський В.В.
Борисенко А.А.
Володій М.О.
Гапонова К.В.
Джума К.А.
Іщук В.О.

Кириця Н.С.
Козачук Є.С.
Короленко В.В.
Кузьміна Д.Р.
Курбанов А.К.
Кутузова К.В.
Лисенко О.Ю.
Мелкумян Г.А.

Молочек А.Ю.
Наумова Л.О.
Небесна Т.Ю.
Неспрядько Т.С.
Парій В.В.
Третяк Г.С.
Фіщенко Я.В.
Шандюк В.Ю.

Ярмолюк Є.С.
Петелицька Л.Б.
Петросян А.А.
Пузиренко А.М.
Рижкова Т.А.
Степаненко Р.Л.
Тарасюк Т.В.
Тімохіна Т.О.

ПОЧЕСНІ ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Вітовська О.П.
Юффе О.Ю.

Колеснікова І.П.
Скрипник Р.Л.

Хоменко Л.О.
Чежук В.Є.

Ministry of Public Health of Ukraine
Bogomolets National Medical University

THEORETICAL AND PRACTICAL EDITION

UKRAINIAN SCIENTIFIC MEDICAL YOUTH JOURNAL

Published by scientific support of the National Academy of Sciences
and National Academy of Medical Sciences of Ukraine

Introduced in Ulrich's International Periodicals Directory

1841

Special
Edition № 2
2013

HEAD OF THE EDITORIAL COUNCIL AND CHIEF-EDITOR:

Moskalenko V.F. – Rector of Bogomolets National Medical University, Vice-president of National Academy of Medical Sciences of Ukraine, academician of NAMS of Ukraine, corresponding member of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, Professor

DEPUTY HEAD OF THE EDITORIAL COUNCIL:

Antonenko M.Yu.   *Netiazhenko V.Z.*   *Tsekhmister Ya.V.*   *Yavorovskiyi O.P.*

Chief Editor: *Kovalchuk O.I.*

Deputy Editors: *Volosovets A.O., Moroz V.V., Rybachuk A.V.*

Executive Secretary: *Antonenko O.V.*

MEMBERS OF THE EDITORIAL COUNCIL:

<i>Amosova K.M.</i>	<i>Zakharash M.P.</i>	<i>Naumenko O.M.</i>	<i>Haitovych M.V.</i>
<i>Bardov V.H.</i>	<i>Kolesnikova I.P.</i>	<i>Nespriadko V.P.</i>	<i>Khomenko L.O.</i>
<i>Blagodarov V.M.</i>	<i>Kramarov S.O.</i>	<i>Nizhenkovska I.V.</i>	<i>Tymbaliuk V.I.</i>
<i>Bodnar P.M.</i>	<i>Krychevska O.Ya.</i>	<i>Omelchuk S.T.</i>	<i>Chaikovskiyi Yu.B.</i>
<i>Bulakh I.Ye.</i>	<i>Lyzohub V.H.</i>	<i>Petrenko V.I.</i>	<i>Chalyi O.V.</i>
<i>Vasylieva I.V.</i>	<i>Maidannyk V.H.</i>	<i>Romanenko O.V.</i>	<i>Chekman I.S.</i>
<i>Ventskiivskiyi B.M.</i>	<i>Makymenko S.D.</i>	<i>Sokolova S.I.</i>	<i>Cherkasov V.G.</i>
<i>Volosovets O.P.</i>	<i>Malanchuk V.O.</i>	<i>Stepanenko V.I.</i>	<i>Shyrobokov V.P.</i>
<i>Golubovska O.A.</i>	<i>Mykhailychenko B.V.</i>	<i>Siatynia M.L.</i>	<i>Shchepotin I.B.</i>
<i>Gruzjeva T.S.</i>	<i>Mishalov V.H.</i>	<i>Tiazhka O.V.</i>	<i>Yaremenko O.B.</i>
<i>Dronov O.I.</i>	<i>Muzychenko P.F.</i>	<i>Fomin P.D.</i>	

HONOURED MEMBERS OF THE EDITORIAL COUNCIL :

<i>Bilovol O.M.</i>	<i>Kundiiev Yu.I.</i>	<i>Chazov Ye.I.</i> (Russian Federation)
<i>Bohatyriova R.V.</i>	<i>Mikhnov V.A.</i>	<i>Joanna Chorostowska-Wynimko</i> (Poland)
<i>Butenko G.M.</i>	<i>Moibenko O.O.</i>	<i>Robert A. Freitas Jr.</i> (USA)
<i>Gryn V.K.</i>	<i>Moroz V.M.</i>	<i>Kowalski Janusz</i> (Poland)
<i>Zaporozhan V.M.</i>	<i>Rozenfeld L.G.</i>	<i>Lotti Torello</i> (Italy)
<i>Knyshov G.V.</i>	<i>Serdiuk A.M.</i>	<i>Joseph L. Pace</i> (Malta)
<i>Kremen V.H.</i>	<i>Bishop Ilarii</i> (Shyshkovskiyi E.S.)	<i>Tsankov Nikolai</i> (Bulgaria)

EDITORIAL BOARD:

<i>Blahaia A.V.</i>	<i>Kyrytsia N.S.</i>	<i>Molochek A.Yu.</i>	<i>Yarmoliuk Ye.S.</i>
<i>Bozhuk B.S.</i>	<i>Kozachuk Ye.S.</i>	<i>Naumova L.O.</i>	<i>Petelytska L.B.</i>
<i>Boltianskiy V.V.</i>	<i>Korolenko V.V.</i>	<i>Nebesna T.Yu.</i>	<i>Petrosian A.A.</i>
<i>Borysenko A.A.</i>	<i>Kuzmina D.R.</i>	<i>Nespriadko T.S.</i>	<i>Puzryenko A.M.</i>
<i>Volodii M.O.</i>	<i>Kurbanov A.K.</i>	<i>Parii V.V.</i>	<i>Ryzhkova T.A.</i>
<i>Haponova K.V.</i>	<i>Kutuzova K.V.</i>	<i>Tretiak H.S.</i>	<i>Stepanenko R.L.</i>
<i>Dzhuma K.A.</i>	<i>Lysenko O.Yu.</i>	<i>Fishchenko Ya.V.</i>	<i>Tarasiuk T.V.</i>
<i>Ishchuk V.O.</i>	<i>Melkumian H.A.</i>	<i>Shandiuk V.Yu.</i>	<i>Timokhina T.O.</i>

HONOURED MEMBERS OF THE EDITORIAL BOARD:

<i>Vitovska O.P.</i>	<i>Kolesnikova I.P.</i>	<i>Khomenko L.O.</i>
<i>Ioffe O.Yu.</i>	<i>Skrypnyk R.L.</i>	<i>Cheshuk V.Ye.</i>

Founder – Bogomolets National Medical University
Ministry of Public Health of Ukraine

Publication frequency – 4 times a year.

The Journal is included in the list of professional publications in Medical Sciences (Resolution of the HAC Presidium of Ukraine №1-05/8 from 22.12.2010) Registration Certificate KB № 17028-5798ПР.

Recommended by the Academic Council of the Bogomolets National Medical University, Kyiv (protocol № 4 from February 15, 2013)

All rights concerning published articles are reserved to the editorial board. Responsibility for selection and presentation of the facts in the articles is held by authors, and of the content of advertising material – by advertisers. Reprint is possible with consent of the editorial board and reference. Research materials accepted for publishing must meet the publication requirements of this edition.

Publisher

"KIM" Publishing house" Ltd.
Certificate ДК № 2888
from 03.07.2007

Signed in print on 28.03.2013
Format 60x84/8 Offset print.
Offset paper.
Circulation: 500.
3am. № 010-13.

Correspondence address:

Editorial board of the Ukrainian Scientific Medical Youth Journal
Research Department,
13, T. Shevchenka blvd.
Kyiv, 01601

Tel.: (044) 234-60-63
Fax: (044) 234-69-75

E-mail: tmv_nmu@ukr.net

© Bogomolets National Medical University, 2013

МАТЕРІАЛИ

**Міжнародної науково-практичної конференції,
присвяченої Всесвітньому дню здоров'я 2013 року**

**4–5 квітня 2013 року
м. Київ, Україна**

МАТЕРИАЛЫ

**Международной научно-практической конференции,
посвященной Всемирному дню здоровья 2013 года**

**4–5 апреля 2013 года
г. Киев, Украина**

ABSTRACTS

**of the International Scientific and Practical Conference,
dedicated to the World Health Day 2013**

**April, 4–5th, 2013
Kyiv, Ukraine**

ФАКТОРИ РИЗИКУ ПЕРЕДЧАСНОГО РОЗРИВУ ПЛОДОВИХ ОБОЛОНОК ПРИ НЕДОНОШЕНІЙ ВАГІТНОСТІ

RISK FACTORS OF PRETERM PRELABOUR RUPTURE OF MEMBRANES IN INCOMPLETE PREGNANCY

Голянєвський В.О., Поладич І.В. /
V. Golyanovsky, I. Poladich

Перинатальний центр

Національний медичний університет
імені О.О. Богомольця

Кафедра акушерства і гінекології №1
(зав. каф.: член-кор. НАМН України,
д.мед.н., професор Б.М. Венцківський)
м. Київ, Україна

Питання передчасних пологів не витрачає своєї актуальності, тому що саме ця акушерська патологія в значній мірі визначає перинатальну захворюваність та смертність. Частота передчасних пологів в Україні становить 12–46%. Розповсюдженість передчасного розриву плодових оболонок складає 2–40% при передчасних пологах.

Мета дослідження: виявити фактори ризику розвитку передчасного розриву плодових оболонок при недоношеній вагітності.

Матеріали і методи дослідження: нами було проведено ретроспективний аналіз 110 історій передчасних пологів. Основну групу склали 60 вагітних з передчасним розривом плодових оболонок у терміні 22–34 тижні, у контрольну групу увійшли 50 жінок з фізіологічним перебігом вагітності. Розрахунок відносного ризику проводився на основі даних анамнезу та загальноклінічного обстеження жінок.

Результати дослідження та їх обговорення: Середній вік жінок в основній групі склав $29,24 \pm 1,37$ років і не мав достовірних відмінностей від пацієнток контрольної групи ($28,04 \pm 1,37$ років, $p > 0,05$). Характер становлення менструальної функції у групах спостереження особливостей не мав. При оцінці гінекологічного анамнезу запальні процеси генітального тракту в основній групі зустрічалися достовірно частіше в порівнянні з контрольною групою (35,0% проти 14,0%; $p < 0,01$). Ерозія шийки матки виявлена у 56,7% пацієнток основної групи проти 20,0% пацієнток контрольної групи; мимовільні викидні – у 23,3%, що вірогідно вище, ніж у жінок контрольної групи два і більше абортів в анамнезі мали 53,3% жінок, проти 6,0% у контрольній групі. При оцінці репродуктивної функції встановлено, що в основній групі своєчасні пологи в анамнезі були у 48,3% жінок, що достовірно вище, ніж у контрольній групі. У групі жінок з передчасним розривом плодових оболонок достовірно частіше мала місце загроза переривання вагітності з першого триместру (53,3% проти 8%; $p < 0,001$). При аналізі екстрагенітальної патології виявлено, що жінки з передчасним розривом оболонок частіше страждали хронічним пієлонефритом в порівнянні з контрольною групою (26,7% проти 10,0%; $p < 0,05$).

Висновок: Таким чином, ризик розвитку передчасного розриву плодових оболонок підвищується у 17,9% у жінок, які мають в анамнезі 2 і більше медичних абортів, в 14,9% – мимовільні викидні, у 13,7% – загрозу переривання вагітності в першому триместрі. Також ризик передчасного розриву плодових оболонок збільшується у жінок з ерозією шийки матки – в 5,2%, з запальними захворюваннями генітального тракту різного генезу – в 6,3%, у повторнонароджуючих – в 2,6%.

Summary: Preterm prelabour rupture of membranes (PPROM) complicates only 2% of pregnancies but is associated with 40% of preterm deliveries and can result in significant neonatal morbidity and mortality. Risk of PPRM increases in 17.9% in women with a history of 2 or more medical abortions, in 14.9% – spontaneous abortions, in 13.7% – the risk of threatened abortion in early pregnancy term.

МЕТОДИКИ ПРОГНОЗИРОВАНИЯ ОВАРИАЛЬНОГО ОТВЕТА ПРИ ИСПОЛЬЗОВАНИИ ВСПОМОГАТЕЛЬНЫХ РЕПРОДУКТИВНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ

THE METHODS OF PROGNOSIS OF OVARIAN RESPONSE USING ACCESSARY REPRODUCTION TECHNOLOGY

Градиль О.Г. / O. Gradil

Научный руководитель: д.мед.н.,
професор Н.А. Щербина

Харьковский национальный медицинский
университет

Кафедра акушерства и гинекологии №1
(зав. каф.: д.мед.н., професор Н.А. Щербина)
г. Харьков, Украина

Несмотря на значительное распространение вспомогательных репродуктивных технологий, бесплодие и восстановление репродуктивной функции являются актуальной проблемой современности. Частота бесплодия в Украине составляет 17–19,5% в общей популяции семейных пар. Для успешной реализации ВРТ необходимо достаточное количество качественных яйцеклеток. Это условие выполняется при адекватном ответе на контролируруемую овариальную стимуляцию (КОС). У женщин позднего репродуктивного возраста наблюдается недостаточный ответ на стимуляцию (0–4 ооцита). Это обусловлено возрастным снижением овариального резерва (ОР). Частота прекращения цикла, где причиной является недостаточный ответ на овариальную стимуляцию, составляет от 11 до 24%, а при повторных циклах потери составляют более 45%. Состояние ОР коррелирует с возрастом пациенток.

Цель. Улучшение эффективности программ вспомогательных репродуктивных технологий у женщин с бесплодием в позднем репродуктивном возрасте путем разработки прогностических критериев недостаточного ответа яичников на проведение КОС.

Матеріали и методи. В дослідженні прийняло участь 68 жінок пізнього репродуктивного віку (від 31 до 47 років) з безпліддям різного генезу, що потребують в використанні методик ВРТ. В 34 випадках використано довгий протокол КОС з агоністами гонадотропних релізінг гормонів (ГтРГ) – 1 група, 34 пацієнткам проведено короткий протокол з антагоністами ГтРГ – 2 група. Контрольну групу склали 30 здорових жінок в віці від 31 до 48 років. Вимірювались біохімічні та ультразвукові параметри репродуктивної системи, аналізувались клініко-анамнестическі дані.

Результати. У жінок до 35 років нормальний овариальний резерв (ФСГ ≤ 10 МЕ/л, об'єм яєчників ≥ 5 см³, кількість антральних фолликулів (ЧАФ) ≥ 5), має місце в 75% випадків, в віці від 35–40 років лише в 22%, у всіх пацієнток старше 40 років виявлено знижений (ФСГ 10–15 МЕ/л, об'єм яєчників 3–5 см³, ЧАФ 3–5), або дуже низький ОР (ФСГ ≥ 15 МЕ/л, об'єм яєчників ≤ 3 см³, ЧАФ ≤ 3). Прогностическими критеріями виникнення недостатнього відгуку є скорочення менструального циклу, епізоди підвищення ФСГ більше 15 МЕ/л, об'єм яєчників менше 5 см³, ЧАФ менше 5 в кожному яєчнику.

Ефективність програм ВРТ у жінок пізнього репродуктивного віку не залежить від схем стимуляції та безпосередньо залежить від стану овариального резерву. При виборі тактики ведення жінок з безпліддям в пізньому репродуктивному віці необхідно проводити оцінку стану овариального резерву. При дуже низькому овариальному резерві отримання власного потомства неможливо і пацієнткам пропонується розглядати використання донорських ооцитів.

Summary. The analysis of the literature that points to the rapid development of assisted reproductive technologies and emphasizes the need to refine the procedures used. In the main and control groups studied the functional state of the hypothalamic-pituitary-ovarian system and sex steroid hormones in the blood serum. The data allowed the authors to formulate the concept of ovarian reserve and highlight characteristics of normal, reduced and very low ovarian reserve, and to study the correlation between ovarian reserve and poor ovarian response.

ОСОБЛИВОСТІ ВЕГЕТАТИВНОЇ НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ У ВАГІТНИХ З ПІЗНІМ ГЕСТОЗОМ НА ТЛІ ГІПЕРТОНІЧНОЇ ХВОРОБИ

PECULIARITIES OF VEGETATIVE NERVOUS SYSTEM IN WOMEN WITH LATE GESTOSIS IN CONJUNCTION WITH HYPERTENSION DISEASE

Дем'янов В.О., Мартинова В.В., Тараненко М.О.,
Ліхолой П.О., Шерба О.А. /
V. Demianov, V. Martynova, M. Taranenko,
P. Liholay, O. Sherba

Науковий керівник: к.мед.н.,
доцент Л.Д. Ластовецька

Національний медичний університет
імені О.О. Богомольця

Кафедра акушерства і гінекології №3
(зав. каф.: д.мед.н., професор В.О. Бенюк)
м. Київ, Україна

На сьогодні найважливішим завданням у системі заходів, спрямованих на охорону здоров'я матері та дитини, є своєчасна діагностика та прогнозування ускладнень вагітності. Найбільш небезпечними з ускладнень вагітності є пізні гестози, особливо у поєднанні з гіпертонічною хворобою, які визначають показники материнської та дитячої смертності, а також невиношування вагітності.

Мета роботи – вивчення стану вегетативної нервової системи у вагітних жінок з поєднаною формою пізнього гестозу на тлі гіпертонічної хвороби.

Матеріали та методи дослідження. Обстежено 35 вагітних жінок віком від 18 до 33 років. Жінки були розподілені на 3 клінічні групи. Першу групу дослідження склали 14 вагітних жінок з поєднаною формою пізнього гестозу на тлі гіпертонічної хвороби 1-го ступеню 1-ї стадії. У другу групу обстеження увійшли 12 вагітних жінок з гіпертонічною хворобою 1-го ступеню 1-ї стадії. Контрольну групу склали 9 здорових невагітних жінок відповідного віку. Всім пацієнткам проводився щодобовий моніторинг ЧСС за допомогою ЕКГ та щоденне вимірювання АТ. Одержані цифрові результати оброблялись за методом варіаційної статистики. При статистичній оцінці даних орієнтувалися на рівень значень відмінностей $P < 0,05$.

Результати дослідження. Оцінка параметрів стану серцево-судинної системи свідчить, що у вагітних жінок I-ї групи обстеження встановлено циркадне зниження середньодобової, середньоденної і середньонічної ЧСС (76,1 $\pm$ 11,4 уд/хв; 89,6 $\pm$ 11,4 уд/хв; 66,5 $\pm$ 10,6 уд/хв відповідно). У вагітних даної групи також відзначено підвищення середньодобового, середньоденного і середньонічного АТ (155 $\pm$ 4,3/97 $\pm$ 2,1 мм рт.ст.; 159 $\pm$ 7,2/103 $\pm$ 4,4 мм рт.ст.; 145 $\pm$ 2,3/90 $\pm$ 3,7 мм рт.ст. відповідно), на відміну від жінок II-ї групи дослідження (відповідні показники ЧСС: 84,2 $\pm$ 6,9 уд/хв; 94 $\pm$ 8,8 уд/хв; 71,5 $\pm$ 2,8 уд/хв; показники АТ: 145 $\pm$ 4,4/93 $\pm$ 2,3 мм рт.ст.; 150 $\pm$ 5,4/96 мм рт.ст.; 141 $\pm$ 3,8/90 $\pm$ 6,2 мм рт.ст., $P < 0,01$).

У жінок контрольної групи встановлено синусоподібне коливання ритму ЧСС та АТ: відповідно середньодо-